

Abonamntul:
 Pentru monarhie:
 Pe an 12 cor., 1/2 an
 6 cor., 1/4 an 3 cor.
 Pentru străinătate:
 Pe 1 an 18 fr., 1/2 an
 9 fr., 1/4 an
 4 fr. 50 cm.
 Foaie apare în fiecare
 Sâmbătă

Unirea

Insertiuni:
 Un fir garinonit:
 odată 14 fl., a doua
 oară 12 fl., a treia
 oară 10 fl.
 Tot ce privește foaia
 să se adreseze la: Re-
 dațiunea și admini-
 stratiunea „Unirea”
 în
 Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVIII.

Blaj, 22 Februarie 1908.

Numărul 7.

9816—1907 bftő szám.

Ō Felsege

A Király Nevében!

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdt bíróság, a báró Rudnyánszky Béla kir. Curiai bíró elnöklété alatt dr. Issekutš Gyula kir. ítélőtáblai bíró, dr. Huszár Kálmán kir. törvényszéki bíró, valamint dr. Székely Endre kir. törvényszéki aljegyző, mint jegyzőkönyvvezető részvétele mellett a vádtanácsnak 1906 évi 111636 sz. alatt kelt vádhatározatában

Domsa C. Aurél ellen sajtó utján elkövetett izgatás vétsége miatt foglalt vád felett a kir. törvényszéknek 1907 évi 8408 szám alatt kelt végzése folytán dr. Jeney Aladár, mint közvádlónak, vádtottnak, dr. Pordea Gyula, mint védőnek jelenlétében 1907 évi szeptember hó 9-én Kolozsvárt megtartott nyilván. főtárgyalás alapján a vád és védelem meghalgtása után hozta a következő

Ítéletet:

Miután az esküdtek a következő I. számú főkérdésre: „Bűnös-e Domsa C. Aurél, mint szerkesztő abban, hogy a Balázsfalván megjelenő „Unirea” című egyház politikai hetilapnak 1906 évi május hó 19-én megjelent 21 számában „Aniversarea” című cziknek a 8628—906 kir. számú vádiratban tüzetesen megjelölt szavaival a román nemzetiséget a magyar nemzetiség ellen gyűlöletre izgatta? hétnél több igen-nel; a II. számú főkérdésre „Bűnös-e Domsa C. Aurél, mint szerkesztő abban, hogy a Balázsfalván megjelenő „Unirea” című egyház politikai hetilapnak 1906 évi június hó 9-én megjelent 24 számában „Din Parlament” című cziknek a 8626—1906 kir. sz.

vádiratban tüzetesen megjelölt szavaival a román nemzetiséget a magyar nemzetiség ellen gyűlöletre izgatta? hétnél több igen-nel; a III. számú főkérdésre: „Bűnös-e Domsa C. Aurél, mint szerkesztő abban, hogy a Balázsfalván megjelenő „Unirea” című egyház politikai hetilapnak 1906 évi június hó 16-án megjelent 25 számában „Viena și Magiarii” című cziknek a 8627—1906 kir. sz. vádiratban tüzetesen megjelölt szavaival a román nemzetiséget a magyar nemzetiség ellen gyűlöletre izgatta? hétnél több igen-nel válaszoltak, a kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtbíróság Domsa C. Aurél — a ki balázsfalvi születésű és lakos 39 éves, gör.-kath. vallású, nős, gyermektelen, kevés vagyonnal bíró, gör.-kath. lelkész, vádlottat, bírólag is bűnösnek mondja a btkv. 172 §. 2. bekezdésében meghatározott három rendbeli sajtó utján elkövetett nemzetiség elleni izgatás vétségében, s ezért a Btkv. 172 §. 1. bekezdése alapján a 91, 96, 97, és 102, §. alkalmazásával összbüntetésül a fogvatba vételtől számítandó nyolcz (8) hónapi államfogház, mint jó, és az 1892 évi XXVII. t. cz. 3 §-ban meghatározott czélokra foidítandó s 15 nap alatt, külömbeni végrehajtás terhe mellett a kolozsvári kir. ügyészséghez fizetendő s behajthatatlanság esetén a Btkv. 53 §-a értelmében további 20+20+20 összesen 60 napi államfogházra átváltoztatandó 400+400+400, összesen 1200 korona pénz, mint mellék büntetésre ítéli; kötelezi vádlottat az eddig 29 kor. 50 filben felmerült, valamint a netán még felmerülendő büntügyi költségek hordozására; kötelezi az „Unirea” című egyház politikai hetilapot, hogy jelen ítéletet jógerőse emlékdése után a legközelebb megjelenő számában tegye közzé. — Végül jelen ítéletet vádlot felettes hatóságával közölni rendeli.

Indokok:

Vádlott bűnösségének bírói megállapítása az esküdtek határozatán alapszik — A büntetés mértékének megállapításánál a bíróság enyhítő körülményként figyelembe vette vádlott büntetlen előéletét, a mellyel szemben súlyosító körülmény fenn nem forogván, a btkv. 91 §. alkalmazandónak találts, s vádlottra a rendelkező részben irt s cselekményeivel arányos büntetést rötta ki.

Vádlottnak a büntügyi költségekben való marasztalása a Bp. 479,480 §-ain; az ítélet közzötételének elrendelése pedig az 1848 évi XVIII. t. cz. 35 §-án alapszik.

A kir. törvényszék, mint esküdt bíróságnak,

Kolozsvárt, 1907 évi szeptember hó 9-én tartott üléséből.

(P. H.) Báró Rudnyánszky Béla s. k.
elnök.

Kazinczy s. k.
jegyző.

Ezen ítélet kiadatik azzal, hogy még nem jógerős.

(P. H.) Báró Rudnyánszky s. k.
elnök.

L. Peresy
O. Béren

A Kolozsvári kir. törvényszék mint esküdtbíróságtól.

Szám 1102—1908 bftő.

A kir. Curianak f. e. január hó 7-én kelt ⁹¹⁵⁵/_{B. 1907.} sz. végzése folytán a 9816—1907 bftő számú első bírói ítélet jógerős és végrehajtható.

Kolozsvárt, 1908 évi január hó 30-án.

(P. H.) Báró Rudnyánszky s. k.
elnök.

A másolat hitelűl:

A Kolozsvári kir. ügyészség kiadóhivatala.

Baumann Albert s. k.
kir. ügyész. kiadó.

Jubileul canonicului Beniamin Densușian. La sfârșitul anului trecut și-a serbat în liniște jubileul de 50 ani a preoției venerabilul canonic Beniamin Densușian dela Lugoj. Preasfințitul Episcop Vasile i-a exprimat și cu graiul viu felicitările sale și ale Capitlului, cea mai vrednică și meritată recunoștință i-s'a adus prin adresa, pe care cu multă bucurie o lăsăm să urmeze aci în întregime:

Nr. 2948 - 1907.

Reverendissime în Hristos Frate!

În ziua de 22 Decembrie 1907 se împlinise 50 de ani, decând Reverendissima Frăția Ta, la 9/21 Decembrie 1857 ai fost înălțat la treapta preoției prin punerea mânilor episcopului de fericită amintire „Alexandru cândva Dobra. Deși Reverendissima Frăția Ta ajuns acum la venerabile bătrânețe mai mult ca ori și când Te lași îmbrăcat în haina modestiei, virtute carea pururea Te-a caracterizat, cu toate acestea Noi și Consistorul Nostru episcopesc, în vederea faptelor frumoase și a activității neobosite și de roade pline, cari le-ai săvârșit în decurs de un jumătate de secol spre mărirea Numelui Atotputernicului Dumnezeu și spre înaintarea binelui obștesc al Sfintei Noastre Biserici și mai vărtos a Diecezei de Dumnezeu păzite a Lugojului, acestea fapte zicem și credem, că nu ne permit, ca din faustul incident al Jubileului de 50 de ani sacerdotal al Reverendissimei Frăției Tale, să nu Ne exprimăm sentimentele de frățască venerațiune și recunoștință, ce-Ți păstrăm.

Nu ne ajunge timpul, ca acum să putem înșira toate datele privitoare la viața rodnică a Frăției Tale Reverendissime; acest lucru îl lăsăm istoricilor biografi, cari desigur se vor afla pentru a Te pune la locul cuvenit în Istoria neamului și Bisericii Noastre.

Noi acum destul Ne este a contempla în general zălul trecut, ce l-ai avut între împrejurările totdeauna grele și nefavorabile, atât ca cooperator parochial în Lugoj și ca preot în Liget, cât și mai vărtos ca conducător și protopop al Districtului Bobârnei și ca paroh al Săcărâmbului, unde ai pus temelie înființării casei bisericești, carea azi se bucură de o foarte frumoasă avere, pentru bisericile districtului ai mijlocit partea cuvenită greco-catolicilor din imprumutul de stat din anul 1854; iar mai târziu cu ocaziunea regulării dreptului regal de crișmărit ai stăruit de s'a recunoscut acest drept și pentru 9 parohii din acel district, din care izvor de venit s'a înființat apoi fondul districtual protopopesc al Bobârnei, ajuns la un capital însemnat. La acest loc cuvine-se Reverendissime în Hristos Frate să constatăm și interesul mare ce l-ai manifestat pentru consolidarea aceluia District protopopesc și prin scrierea Istoricului aceluia District, din care Istorie următorii cunoscând trecutul să poată înțelege prezentul și indică mijloacele folosind în viitor pentru susținerea și ulterioara progresare a Sfintei Uniri în acele părți espusă.

După o activitate așa de intensivă desfășurată în timp de 15 ani în acest District și în parohia Săcărâmbului preavrednic ai fost ca să fi promovat de paroh al Hațegului și Vicar foraneu episcopesc al Districtului de același nume, unde încă înainte de hirotonire servise și cu onoare 4 ani în calitate de profesor la Preparatoria înființată acolo, după ce în 1849 tot acolo erai să-Ți pierzi viața din cauza, că ai apărut interesele Bisericii și ale neamului nostru.

După atâtea dovezi de dragoste înflăcărată pentru Biserica și neam, stărâna-ți în demnitatea de Vicar foraneu, și încă din răspuțeri, pentru asigurarea instituțiilor

culturale destinate pentru înaintarea progresului și culturii filor neamului și ai Bisericii, regulata-i afacerile școlastice și luata-i din nou la inventar averile bisericești și școlastice din Vicariat.

După atâtea merite câștigate pentru Biserica și neam cu dreptate a fost, ca să fi înălțat la demnitatea de Canonic, în carea deși înaintat în vârstă cu conștiințozitate Ți-ai împlinit în intervalul de 25 de ani obligamentele oficioasă și înaintând succesive staturile canonicali cu fericire ai administrat fundațiunea „Ioan Iova și Ecaterina Popovici“ așa, că ai ajuns a vedea cu ochii realizată intențiunea pie a fondatorilor; deschiderea școlii de fete și împărțirea stipendiilor pentru studenți, deși aceasta fundațiune fu espusă multor și îndelungate pedeci.

Reverendissime în Hristos Frate!

Ne-voind a obosi puterile Reverendissimei Frăției Tale, prin cele aduse mai sus, am voit numai a da mărturie adevărului — și încă numai în liniamente generali — despre activitatea preoțească a Reverendissimei Frăției Tale în decurs de un jumătate de secol deja împlinit.

Sunt Reverendissime domnule și în Hristos Frate Preaiubite, aceste fapte istorice espuse mai sus, prea destule motive, ca Reverendissima Ta acum la venerabile bătrânețe cu îndestularea inimii și cu o conștiință liniștită să privești preste trecutul plin de onoare, ce l-ai avut cu ajutorul Induratului Dumnezeu, iar pentru noi de asemenea sunt prea de ajuns, ca din incidentul faust al Jubileului sacerdotal de 50 ani al Reverendissimei Frăției Tale, mulțumind Preabunului Dumnezeu pentru viața Reverendissimei Frăției Tale, să-Ți rugăm umilți, că spre binele Bisericii noastre să Te conserve în pace încă la mulți ani, iar pe Reverendissima Ta Te rugăm să binevoiești

FOIȚĂ.

Idile sfărâmate.

de Antonio Fogazzaro. Trad. de Grațian.
(Continuare).

— Bărbatul e un om de nimica — am continuat eu — femeia-i este sclavă de rând. Nu-s frați, trăiesc în relații păcătoase. Nu-s englezi. Insu-și numele de Roberts încă-i fals. Bărbatul și-a băgat în cap să Vă ieie pe Dvoastră.

— Și de unde o știi aceasta?

Am văzut, că se îndoiește de cuvintele mele.

— Ieri am aflat — am răspuns — când i-am dus din Lugano în Castagnola. În continuu au vorbit despre lucrul acesta. Dela ei vă cunosc, numele și patria Dvoastre. Știu, că miss Forest dubitează, să creadă oare unui străin, pe care nu l-a văzut niciodată până în prezent.

Încă tot mă privea îndoios, eu abia că n-am căzut amețit în apă.

— Dar crede-mă — am strigat — te conjur pe cer, crede-mă! Eu nu-s șarlatan! Nu vezi? Nu înțelegi?

— Mai bine Vă las aici, în momentul acesta, fără a te vedea mai mult, decât să mă ține-ți un șarlatan, rămâi cu bine!

Am ieșit la țerm și mi-am propus s-o as acolo.

Cu gondola nu mi-am mai bătut capul. — Rămâi, mă rog — zise miss Forest cu dulceață, m'ăi numai șoptind. — Toate Vi-le cred.

Am șezut în partea dinainte a gondolei și încetinel, abia numai murmurând, am zis:

— Mulțumesc!

În liniștea ce a urmat după aceasta îndată s'au auzit zgomot de pași, profesorul și miss Bertha veniau îndărăpt.

— Mulțumită bunului Dumnezeu — zise Harriet — sunt singuri. Aș voi să mai întreb una-alta dela Dvoastre, dar acumai prea târziu. Și de fapt, în minuta aceea, au apărut la țarm, sir Forest și fata.

Dar nu erau singuri. La spatele lor venia încet, domnul Roberts îmbrăcat într'un vestmânt elegant de dimineața.

— Într'adevăr regret — zise către miss Harriet, după ce a salutată-o. — Sora mea nu să simțeste chiar bine de aceea să roagă s'o scuzi.

Roberts fără îndoială era astăzi frumuseța și noblețea însăși; s'a pus lângă miss Harriet, dar n'aș fi dorit să fiu în locul lui, fata doar nici n'ar fi putut fi mai rece.

Roberts s'a făcut ca și cum n'ar fi observat indiferentismul rece al Harriet-ei, pe părinte însă s'a văzut cât de mult îl neliniștește acest lucru; de aceea s'a străduit cât a putut să-l țină de vorbă pe Roberts, și să tracteze cât numai să poate de complezant cu dânsul. Miss Forest s'a uitat acum

spre mine; ochii ne-au vorbit. Eram fericit că ceilalți tot mă mai țin de gondolier singură Harriet mă cunoaște, dar tace.

Când am ajuns în fața unui munte mic pe vârful căruia să află un sat numit Guardia de unde s'a putut vedea foarte bine ținutul Valsoldei, Harriet m'a întrebat italienește, că satul ce să vede să numește Oria. Sir Roberts grăbit răspunse: Osteno. — Oria — am răspuns eu. La ce sir Roberts a reflectat englezește: că eu-s măgar și nu știu nimica. Harriet a zimbit, eu însă de mânie am mușcat în buze.

— Frumoasă barcarolă — zise Roberts — după o mică pauză.

— Mi-ar plăcea să fie a mea.

— Cumpără-o adause miss Harriet cu'n zimbet viclean.

— Da. Barca încă o ași lua-o, dar proprietarul ei nu mi-ar trebui nici de pomană. În adevăr nu-l pot suferi pe acest ștregar. Pare a fi tare obraznic. Și D-Voastre Vă place

Harriet s'a roșit și s'a temut, că și eu. Am încunjurat privirile, apoi într'un ton glumeț i-a răspuns:

— Mă rog să-l stimezi; e gondolierul nostru și nu a D-Voastre.

— O, da, da! — răspunse zimbând. — Eu îl stimez, îl și prețuiesc și numai atâtea aș vrea să știu, că place-vă și D-Voastre?

— Eu îl țin om de omenie, iar stima e aceea ce mai mult prețuiesc în om.

a primi urările noastre de bine, și sincerile noastre felicitări: Să trăiești la mulți ani!

Lugoș, Ședința consistorială ținută la 12 Decembrie 1907 preadict frate în Hristos:
Episcop Vasile m. p.

Era nouă la Blaj. Vă rog să dați loc de publicare în prea onorata D-Voastre foaie următoarelor:

În 1 Februarie a. c. ca în toți anii, am fost și eu cu familia la Balul Pompierilor din Blaj, unde au decurs toate în ordine, multă veselie, și voie bună, jocuri frumoase naționale, hore și cântece am auzit, iar frumosul nostru port național încă l-am văzut reprezentat la câteva coconite; peste tot pot zice, că balul din vorbă a succes destul de bine, pentru că în mare parte laudă se cuvine și meritul este a conducătorului dela pompieri Dr. Daniil Szabó și Victor Muntean. cari toate au făcut pentru reușita balului.

Subscrisul pot zice am fost așa zicând mai mult numai ca privitor, după oarele 12 din noapte am venit acasă, însă petrecerea a ținut pe cum am auzit până în zorile zilei, așa dară pe cum se vede toate au fost bune.

Mai mare însă mea fost surprinderea când după balul din vorbă la 14 zile, dela judecătoria din loc primesc un „Idézés bünygyben” ca pe 17 Februarie să mă prezentez la sus numita judecătorie, căci la din contră voi fi esortat, — fiind acuzat anume: Că la balul din vorbă în pauza dela miezul nopții, am comandat muzicanților să cânte: „Deșteaptă-te române,” mai departe am ridicat o mână sus și am strigat publicului aflător în sală să se scoale sus cu toții în cinstea cântecului „Deșteaptă-te române.”

În 17 Febr. a. c. m-am prezentat la judele de cerc din Blaj, unde după luarea

naționalului, mi-s-au pus următoarele întrebări de către judele de instrucție și anume:

1. „Fosta-i în 1 Febr. a. c. la balul pompierilor?”

2. „Ai comandat muzicii să cânte Deșteaptă-te Române?”

3. „Ai ridicat o mână sus, când muzica cântă Deșteaptă-române?”

4. „Ai strigat către public să se scoale sus?”

5. „Cunoști cântecul Deșteaptă-te române?”

6. „Ai mai auzit undeva cântându-se acel cântec și de când?”

7. Dumuiata ști de rost acel cântec și de când?”

8. „Ști că cântecul acela este oprit?”

La întrebările de mai sus am răspuns pe scurt următoarele:

Am fost la balul pompierilor din 1 Febr. 1908. Nu eu am comandat muzicanților să cânte „Deșteaptă-te române,” m-am sculat sus ca se plec acasă, anșuridicând mâna sus prin ceea ce am făcut semnul chelnerului se vină ca să-mi trag socoteala cu ce i sunt dator să plătesc, către public nu am strigat să se scoale sus. Cântecul „Deșteaptă-te române” îl cunosc, și l-am auzit cu toate ocaziunile și la noi la români este petrecere unde să nu se cânte „Deșteaptă-te române.” Regimentul de infanterie, ce în vara anului trecut a staționat mai mult timp în Blaj, și a manevrat în jurul Blajului, la retrageri în Blaj și în piața Blajului, muzica regimentului a cântat foarte adeseori „Deșteaptă-te române.” — Eu cântecul „Deșteaptă-te române” îl știu decând sunt, nu am știut, că este oprit.

Acest răspuns am dat la întrebările puse de jude, — contra mea au fasonat patru martori, dintre cari pe cum aud trei s'au retras, unul susține acuza, care este dascăl la școala ungurească din Blaj. Ară-

tarea contra mea a făcut-o preto ele Lengyel, — mai înainte nu știu zeu cum l-a chemat, — după acestea am fost eliberat. — Afacerea este în mâna procurorului, ce va mai fi voi vedea și la timpul său voi raporta.

Ioan Maior.

CORESPONDINTE.

Sărbările aniversare a le Sf. Ioan Gură-de-aur în Roma.

Roma la 1 Februarie 1908.

Cine cunoaște viața tragică a acestui sfânt mare, cine i-a înțeles sufletul candid și luminat, inima lui generoasă și nevinovată, încălzită de cea mai curată dragoste față de cei săraci și asupriți, cine îi ști prețui virtuțile neîntrecute, tăria neînvinsă, acela nu poate să nu fie convins, că cea mai nobilă faptă, cel mai sublim cuget demn de mintea și inima omului creștin, e recunoștința și venerațiunea față de un asemenea erou, și exemplu strălucit al virtuților creștinești. De aceea eu nici nu mă minunez, când văd cu câtă dragoste, cu câtă bucurie salută sf. biserică solemnitățile a acestor călăuzi luminați ai săi, cu câtă pompă celebrează aniversările lor, în mod deosebit însă și mai solemn în acest an aniversarea de 1500 de ani a Sf. Ioan Gură-de-aur.

Spre a înțelege mai bine cursul acestor sărbări iată două vorbe spre orientare. Solemnitatea despre care scriu acum e cea din 27 și 28 Ianuarie dar nu e aceasta unica, nici cea mai solemnă, deoarece cea generală, cea rituală ori oficială, cum i-aș zice, e amănată de pe 27 Ianuarie pe 12 Febr. pe când să așteaptă în Roma sosirea Patriarhului Melhit: capul catolicilor din orient.

Apoi s'a uitat spre mine cu ochii cei frumoși azurii, ca și când ar fi voit să întrebe:

Poftești mai mult? Nu ești indestulit cu mine? Într'adevăr nici n-am putut să aștept mai mult dela dânsa; am fost indestulit cu ea. Numai acum încep a admiră fata aceasta inteligentă, credincioasă, înțeleaptă și sinceră. Poate fi mândru de ea, acel fericit bărbat, care-o poate să și-o numească soție.

Răceala Harriet-ei nu l-a făcut pe dnul Roberts să-și piardă voia. În continuu a vorbit multe de toate cu tată-so, cu dânsa și cu miss Bertha, mai mult însă despre sine, despre laturea sa bună sau rea. După dânsul, cel mai mare cusur al lui e, că are o inimă prea bună și milostivă. Asta l-a făcut, de nu s-a putut inavuți. Nu, n'a fost bogat! Dar îi servește spre rușine, că n-a putut fi? După dânsul: nici decăt. Dar nici nu să poate numi cineva avut, dacă n'are un venit anual cel puțin de patru mii fontți sterlingi. Dânsul n'are atâta. Intratele lui anuale nu-s cu mult inferioare acestei sume, dar chiar atâta tot nu fac. Chiar de aceea voiește să mai lucre, să mai câștige. Intenționează să mai meargă încă un an în Orient. Apoi, dacă va veni timpul și ocaziunea, când va putea oferi toate plăcerile ființei lui, unei femei iubite, atunci să'ntoarce în Apus. Însă dacă aleasa inimii lui, sau de fel, ori doară nu așa va reagă dragostea lui, cum dânsul așteaptă, atunci va zice adio lumii și în sin-

gurătate, pe termul lacului Lugano își consacra întreagă viața lui Apollo, căci și așa simte mare chemare pentru poezie.

Până când Roberts vorbea, Harriet și eu adeseori ne uităm unul la altul, și de multe ori când privirile ni-se întâlneau, am văzut cum i-se deschid buzele spre zimbet.

Când am făcut calea jumătate, între Gaudria și Oria, miss Bertha a început a-mi examina mâna stângă, cu siguranță i-am cetit surprinderea din ochi. S'a înclinat apoi spre urechia soru-sa și i-a șoptit ceva, la ce o roșată palidă s'a lăsat pe fața Harriet-ei. Harriet, probabil va fi făcut-o atentă să tacă, căci deși miss Bertha și după aceea mai de multe ori mi-a privit înelul și pe mine, dar a rămas în liniște.

În Oria, domnul Forest a făcut propunerea. să se dea jos și să continue drumul pe picioare până la S. Mamette. Cerul eră închis și timpul foarte potrivit pentru plimbare. Harriet a aflat de bună propunerea, și Roberts împreună cu profesorul și cu miss Bertha s'au grăbit a ieși din barcă. Harriet însă nu s'a clătuit din loc; a zis, că-i face bucurie, dacă tată-so merge pe jos, ei însă îi place mult mai bine să continue în gondolă, până în S. Mamett. Sir Roberts momentan a voit să sară în gondolă, dar miss Bertha l-a tot rugat până a'uncia, ca să meargă cu tatăl și cu dânsa, până ce în urmă a abstat dela plan.

Mi-a crescut inima de bucurie și chiar

mă pregăteam să mulțumesc miss Harriet-ei dar m-a prevenit și a zis, că i-ar plăcea să mai afle ceva dela mine. Mai mult n-a zis dar eu și din aceasta am priceput-o. După, cât știu eu — am răspuns — ocupațiunea lui sir Roberts ar fi să seducă o anumită persoană, și știu și aceea, că n'o face din bun îndemn.

Cu astfel de vorbe am ajuns sub vila mea. Cameriera și bucătăreasa m-au salutată zimbând din fereastră. Servitorul de casă pitulat în iarba din grădină, mă privea uimit.

Sora, mă ochia din altă fereastră. În dată am găcit că sora abia cred că să va putea abține, să nu înceapă a flegări cu servitorimea. Am auzit chiar limpede pe bucătăreasă, când să miră, că eu sunt singur cu o domnișoară.

— E vila D-Voastre aceasta? — întreabă miss Forest. E un loc admirabil de frumos!

I-am zis, că m-ar face fericit, dacă numai pe un moment a-și putea-o numi oaspele meu; cât m-aș bucura, dacă i-aș putea arăta florile, cărțile mele; dacă i-aș putea povesti iluziile mele, pe cari le-am ținut colo sus, la fereastră, într'aceea ochii mi-i plimbam pe munții din apropiere și pe lac.

(Va urma).

La aceea solemnitate va lua parte apoi și Sf. Sa Papa, cu cardinalii și cu episcopii dimpreună, — despre aceasta însă mai târziu; acuma despre cea din 27 Ian. celebrată de E. Card. Rampolla — ce o putem numi: *Comună*, și despre cea din 28 Ian. celebrată de Il. Sa dl episcop Vasile Hossu, carea fu *privată* toată românească și familiară. S-ar fi mai celebrat și alte liturgii în onoarea sfântului, așa: de patriarhul sirian, de arhiepiscopi armeni, de greci; deoarece ce însă nu le-am văzut nici vorbă nu fac despre ele.

Inainte însă de ce a-și trece la obiect, nu pot să trec cu vederea nici frumoasa liturgie comemorativă, ce Il. Sa dl episcop Vasile Hossu celebră în colegiul rutean de aicea într-u amintirea fericitului în Domnul, marele bărbat al nostru episcop Inocențiu Clein, ale cărui osăminte zac în acest colegiu. La carea solemnitate au luat parte toți superiorii colegiului dimpreună cu bineinstruitul cor al studenților lor. Nu pot, zic, să las fără nici o vorbă de laudă și recunoștință primirea aceasta atât de caldă și de binevoitoare a acestor basiliani atât de simplii și de deschiși la inimă. Acum vom da o privire fugitivă la cele ce s-au săvârșit în biserica Sf. Petru în ziua de 27 Ianuarie n.

27 Ianuarie la oarele 10: Cine a mai văzut asemenea solemnități în biserica Sf. Petru mă va înțelege pe deplin. Altmitelea sărbări ca aceasta să gustă numai cu sufletul să simțește cu inima, dar numai palid și de tot imperfect să exprim cu vorba. Cine cunoaște aceea basilică colosală unică în lume în feiul ei, cine a văzut dimensiunile ei grandioase, priveliștea aceea feerică, înălțătoare, cerească, cine a respirat atmosfera aceea mereu tămâiată, în carea parcă plutește ceva divin de misterios, parcă rătăcesc oftari și rugăciuni înjumătățite și melodii rupte și încălceite;

Cine a auzit voace puternică a organelor — ce plâng și răd să tângue și să roagă în toate graiurile naturei — cine a mai văzut figurile dignitoase a cardinalilor modeluri perfecte de știință și evlavie, îmbrăcați în portul lor tradițional de purpură scumpă —, ceremoniile singulare, ce însoțesc toate mișcărilor, apoi portul curios, dar istoric, ce-ți rechemă în minte alte timpuri — al canonicilor — acela își poate forma ceva ideie despre grandiositatea și raritatea acestei sărbători. Zic ceva idee, căci nu-i asta tot. A-să opri la suprafață numai, a să lăsă a fi impresionat numai de aparința faptului încă nu înșamnă a ști totul. Noi am văzut ceva mai mult, mai frumos și mai mișcător: am văzut adunați, în acelaș loc, demnități venerabile, păstori încărunțiți în fate bune și oțeliți în virtuți, păstori ce-și au turmele despărțite de mări și țări; i-am văzut condu-și de acelaș gând, animați de acelaș dor, iluminați și încălziti de aceeaș credință; i-am văzut adunați împrejurul „pietrii angulare“ a bisericii lui Hristos, și ne-am convins că aceasta biserică e *una*, e *universală* e *adevărată* și glorioasă.

Cam la 10 oare iată intră E. Card Rampolla în „caplue del Coro“ sub al cărei altar zac moaștele Sf. Ioan Gură-de-aur — urmat de asistenții săi și de 7 episcopi de riturile răsăritene, unde îl așteptau deja canonicii la locurile lor obicinuite, așezate jur împrejur în capelă; mijlocul îl ocupă studenții de riturile orientale — cari re-

presintau colegiile lor, partea dreaptă o avea colegiul grec, cea stângă o ocupam noi Românii din Propagandă, Rutenii, Armenii și Maroniții. celalalt loc gol îl umplea o mulțimea de preoți, călugări, călugărițe și de curioși de tot soiul și neamul, ce să imbulziau la poarta capelei, în carea neputând intra să strângau într-o columnă groasă ce să întindea departe în naia bisericii. Erau acolo de față englezi americani, nemți, francezi amestecați cu italieni, și ceice au venit să petreacă iarna în clima mai moale a Romei.

În fruntea canonicilor de una și de alta parte să așezară episcopi, atât de ritul latin cât și oriental, ordinându-să după dignitate și etate.

Erau 5 episcopi latini, 7 orientali; intră aceștia: Patriarhul sirian din Antiohia, episcopul Sir din Palmira, 2 episcopi Armeni, Il. Sa episcopul Lugojului apoi Abatele de Grottaferrata, episcopul grec din Roma, pe cei latini nu-i cunosc. Toți erau împodobiți cu distinctivile dignității lor înalte. În mijloc cam la dreapta pe treptele altarului era tronul aurit al cordinalului Rampolla, carele avea să celebreze. Figura dânsului înaltă și proporționată era atât de dignitoasă și impunătoare. Însă de pe fața-i simpatică și puțin melancolică să reogindă o bunătate și o blândeță, ce te atrăgea. Purta haina cardinalității tradițională de fină purpură și vestimintele-i sacre țesute în mătăasă și bătute cu fir de argint și brodate cu aur în modul cel mai gingaș și de cel mai fin gust; tot astfel de vestiminte sacre aveau și cei patru preoți asistenți ai lui. Împrejurul tronului stăteau mai mulți preoți în stihari la stânga altarului un subdiacon și un diacon îmbrăcați după ritul grec așteptau momentul când să cetească apostolul și evagelia în limba grecească.

Ar trebui să fi pătruns însă de un spirit evlavios, ca să poți cuprinde toată sublimitatea și tot farmecul ceremoniilor cu cari să săvârși în aceasta zi sfânta jertfă. Când începură a preamări pe Dl două coruri ajutate de 2 organe, ale căror voci profunde și grave vuiu turtunos ca un uragan înecat în o vale adâncă și din vreme în vreme erau străbătute, de glasuri dulci și atât de cerești de-ți păreau graiuri de ingeri perduți pe sub bolțile bisericii. Când în aceasta atmosferă plină de cântece, de fum, de tămâie, de șoapte de rugăciuni, de licăriri de lumii nări, de scilpirea misterioasă a obiectelor poleite de marmură și de bronz aurit, de figurile aceste parcă venite din alte lumi ce să mișca atât de tainic împrejurul altarului, ce-și întindea brațele rugător în sus, și privesc cu ochi miloși către cer, ce-și pleacă umilit genunchii și să închină profund adorând o putere nevăzută, zic, când să săvârșiau toate acestea, eu trăiam momentele cele mai dulci, cele mai răpitoare; patria aceea fericită, a sfinților și a ingerilor credeam, că s'a scoborât pe pământ. Minunate și înălțătoare momente ale căror impresiuni timpul nu le va putea șterge! După funcțiunea asta sacră Il. Sa dl episcop Vasile Hossu ne invită pe mânezi la o altă sărbare, mai puțin splendidă, dar mai dulce, mai intimă, mai familiară a unui bun părinte cu fii săi.

28 Ianuarie. *Sărbarea românească*. Noi Românii suntem în Roma ca acasă: deschise ușile la toate dignitățile; în tot timpul și în tot năcazul putem avea parte de bunăvoința și favorurile prelaților.

O zic asta; nu din laudă deșartă cântată numai pe sama noastră, cari suntem de prezinte în Roma, ci o admoniere și încurajare generațiilor ce ne vor urmă; din recunoștință din partea noastră, a cărei ecou a-și dori, ca să răsune peste întreaga națiune, în numele căreia; o zic mai încolo, nu din râvna interesată și de vederi înguste, nu din un sămțământ fățurit și șterp, ci din o dorință sinceră și de cea mai curată intențiune o zic ca să fie tuturor Românilor spre orientare, că în năcazurile noastre noi *aicea* găsim mai iute sfat și ajutor, *aicea* suntem numai bineînțeleși și compătimiți, *aicea* deci să ne îndreptăm pasul. Fie și sărbătoarea această curat românească, ce mica noastră *republică română* din Propagandă o celebră în ziua 28 Ianuarie, o dovadă palpabilă despre adevărul vorbelor mele.

În 28 deci de cu bună dimineată se mișcă mica noastră colonie din Propagandă către Vatican. Orașul încă durmia, ulițele erau deșerte, lampe de gaz răspândeau o lumină palidă, ce da caselor și obiectelor de priu prejur forme fantastice, Tibrul curgea somnoros și tăcut, vetre de lumină îi luminau ici colo suprafața ce la reflectarea zării părea o pânză plutoare acoperită de solzi de argint.

În treacățul nostru lăsăm la dreapta și la stânga bătrânele monumente, ce-și dormeau somnul secular. Ajunși în Vatican, după puțin sosește și ilustrea Sa dl episcop, și începe sf. liturgie. Eram în aceeaș capella del coro. — mirosul tămâierilor de ieri încă tot mai plutea prin aer, — dar melodiile ce umpleau ieri biserica au muțit azi; totul era cufundat în o pace și o tăcere profundă, întreruptă numai de ecoul trăgănat al cântărilor noastre.

Stând în naia largă a bisericii să zărește un șir de candelă aprinse împrejurul mormântului Sf. Petru ce cu lumina lor licăriindă își par niște suflete peregrine oprite aci în calea lor să se roage de asupra moaștelor sfințe. În clar obscurul acela al dimineții, figurile sfinților și ale ingerilor cu semnele vieții pe ele, dar nemișcate și eternizate în statue de marmură, parcă stau să se desprindă dela locurile lor, să se apropie de noi și să ne întrebe despre aceasta vizită din faptul dimineții, despre acele cântece ce răsuna atât de străin, dar totuși atât de evlavios, de pătrunzător și mișcător acolo, sub acele bolte, sub cari răsuna mereu alte melodii de alt accent și de alt graiu.

Un fior de frică sfântă de evlavie și venerațiune, te cuprindea în acele momente; te simțiai într'adevăr în casa lui Dumnezeu sfântul, și te umpleai de fală și bucurie sfântă când vedeai, cât li-se ședeă de bine cântărilor noastre *in ea* și cum înălța majestatea și splendoarea ei majestatea, și frumșeta ceremoniilor noastre. E mândru ritul nostru, cântările noastre dar doară numai într'un loc ca acesta pot ele să-și desvolteze toată frumșeta lor ascunsă. Aceasta a fost doară prima liturgie românească celebrată în Sf. Petru, în mod așa de solemn; despre ea a auzit și Sfinția Sa Papa. Venerabilul bătrân tot bunătate la cuvintele Ilustriteții Sale, că noi în faptul dimineții am ocupat biserica Sf. Petru răspunse surizând: „Dară bine a-ți făcut, căci doară e și a voastră.“

Așa se săvârși serbarea iubilară a Sf. Ioan Gură-de-aur în Roma în zilele de 27 28 Ianuarie. Acuma în fine „Republica noastră

românească" din Propaganda, mândră și bucurasă de cele petrecute, plină de cele mai calde simțăminte de mulțumită și grațitudine, trimite dela toți 7 membri ai săi — cei 7 frați Macavei — omagiile sale fiești Il. Sale Dl. episcop Vasile Hossu pentru părintasca ocrotire și grija, ce a purtat față de noi, făcându-ne părtași la o așa de distinsă onoare și la o atât de rară bucurie, și salută cu drag întreaga nație.

Victor.

Patriarhul Alexandriei *Chiril VII* a sosit în Roma mai târziu decum se proiectase, și cu el metropoliți, episcopi, arhimandriți ai bisericii orientale. În 8 Februarie a fost o ședință festivă în colegiul grec din Via Babuino. Rectorul colegiului, părintele benedictin *Hugo Atanasiu Gaisser* a vorbit francezește și italienește despre Sf. Ioan Gură-de-aur, despre oratoria lui, învățătura lui morală, carea e o învingere strălucită asupra moralei păgâne.

După el a citit francezește *Ilie Batareikh*, secretarul patriarhului *Chiril VIII* disertația compusă de patriarh despre Sf. Ioan Gură-de-aur ca fiu ascultător al bisericii Romane, despre unirea bisericii schismatice cu cea Romană. Vorbi apoi episcopul Neocezareii *Schiros*, arhimandritul rusesc *Sergiu Werignine*, care a zis că singura mântuire a mult cercatei Rusii e unirea cu biserica Romei.

În 12 Februarie n. pomenirea celor trei sfinți Vasile, Gregoriu și Ioan, a fost în Vatican o liturgie solemnă celebrată de patriarhul *Chiril*, concelebrând mai mulți metropoliți, episcopi și arhimandriți. A fost de față Sfinția Sa Papa Piu X, la 30 de cardinali, corpul diplomatic, mulți preoți și seminariști din Roma, membrii distinși ai aristocrației Romane.

În 13 Februarie a primit în audiență Sfinția Sa Papa Piu X comitetul jubileului de 1500 de ani dela moartea Sf. Ioan Gură-de-aur. În vorbirea frumoasă cu care i-a agrăit, a înșirat fericitul Părinte toate nizuințele înaintașilor săi pentru unirea Orientului cu Roma. El încă se silește din toate puterile să delătore prejudiciile, ce susțin schisma. În Roma ritul grec se bucură de o mare cinste. Rugând pe Dumnezeu să lumineze mințile oamenilor, ca să se întoarcă la singurul cap suprem al bisericii întregi, Sfinția Sa împărți binecuvântare tuturor creștinilor orientali.

În 13 Februarie d. a. se ținut o academie în Vatican la care au fost de față patriarhul *Chiril* mai mulți cardinali, și alte notabilități. S-au ținut vorbiri și s-a declamat în mai multe limbi. La sfârșit a vorbit patriarhul *Chiril* francezește, și așa s-a încheiat jubileul în Roma, după prăznuiri de șasă zile.

Noutăți.

Din Arhidieceză. *Iosif Bogdan*, administratorul Suceagului și al Baciului a fost pus în disponibilitate, cooperatorul parohial din Gilău *Beniamin Rusu*, a fost denumit de administrator parohial la Suceag și Băciu.

Hymen. Emil Bitea și *Laura Albon* fidanțați.

Știri personale. Foaia oficioasă aduce îmbucurătoarea știre, că dl profesor *Dr. Iosif Siegescu*, profesor gimnazial în Budapesta, a fost numit membru în comisiunea examinătoare a candidaților de profesori la școlile medii pentru limba română. Dl Siegescu este un fiu al bisericii noastre, din dieceza Lugojului, e preotul românilor gr-cat. din Budapesta, și e doctor în teologie, filozofie și dreptul canonic. Este cunoscut și publicului nostru din Blaj, decând a fost comisar la examenul de calificare al preparanzilor. Ii trimitem sincerile noastre felicitări.

„Patria,” institut de credit în Blaj și-a ținut în 15 crt adunarea generală a XXII. au fost prezenți 32 acționari, cari reprezentau 498 voturi. Bilanțul prezintat de direcțiune era cât se poate de favorabil. Depunerile au crescut aproape cu o sută mii cor. ajungând la cifra de peste 2 milioane 7 sute mii cor. escomptul a crescut cu peste 113 mii cor. iar reescomptul a scăzut cu toate acestea cu aproape 41 mii cor. Însămnăm cu satisfacție că rezerva a fost de 234 mii cor. la care adause 28 mii cor. votați de adunarea de acum. plus fondul special de 21 mii cor. avem un fond de rezervă de 483 mii cor. cu mult peste, dupl capitalului social. Pentru scopuri de binefacere s'au votat 3334'22 cor. anunit; fondului pentru spitalul studenților cor. 1500, casinei 400 cor. bisericilor din *Ituceerde* și Oraștie câte 100 cor. Mesei studenților din Blaj 200, din Cluj 100 cor. școlii de fete din Blaj 150 cor. Internatului preparandial și școlarilor săraci câte 100 cor. școlii de meserii, reuniunii pompierilor și meseriașilor câte 50 cor. la dispoziția direcțiunii 434'22 cor. Profitul anului a fost de 77684'40 cor. Cuponul se plătește cu 30 cor. În direcțiune au fost realeși: Ioan F. Negruț, Ioan M. Moldovan și Ștefan Pop, iar în comitetul de supraveghiere: Dr. Ambrosiu Chețian, Ioan Fodor, Gavril Precup, Aurel C. Domșa și ales Nic. Pop. Chipul cum e condus acest institut, unul dintre cele mai mari și mai solide instituite românești, ne dă cea mai bună garanție pentru viitor.

„Luceafărul” pag 82 impută „Unirei,” că i-ar fi împărțit epitete de *prost* și îngâmfat, cari de loc nu i-s'au atribuit în „Unirea.” Cu toate acestea „Luceafărul” le coasă în gulerul ei, — pentru-ca se poată da mai îndesat nu în „Unirea”: ci în „*bărbații îmbătrâniți în obiceiuri rele din mica Romă.*” Vezi, vezi, unde dai și unde creapă!

Acestea le relevăm, ca să fie de învățatură altora: că almintre se vor trezi văzându-și „*obiceiurile rele*” ilustrate de „Luceafărul.”

Când a grăit „Luceafărul”: „*înfelegoși neamuri și vă plecați.*”

Petruceri. Tinerii meseriași din Blaj invită la petrecerea, ce o vor aranja Sâmbătă la 29 Februarie n. în sala hotelului „Univers”. Venitul curat este destinat Societății meseriașilor române din loc.

Despărțământul Blaj al Asociațiunii a început prelegerile pe sate. Sâmbătă în Februarie a mers la *Spiu* secretarul despărțământului *Dr. Ioan Bălan*. Prelegerile s-au ținut în școală, carea era îndesuită de bărbați și ficioiri junișani. A vorbit *Dr. Ioan Bălan* despre folosul cetitului și a scrisului și despre lucrarea culturală a Asociațiunii. Învățătorul *Ioan Ignat* a vorbit despre familie, școală și biserică, cari toate lucră la olaltă pentru înaintarea poporului. Parohul *Alimpu Costea* a vorbit despre școală de repetiție, dând poporului povețe frumoase.

În *Spiu* are Asociațiunea o agentură. Pentru sporirea bibliotecii, oamenii au dă-

ruit cu acest prilej 10 coroane. Așa se pot face mai ușor bibliotecile pe sate, căci dela Asociațiune se capătă puține cărți. În Blaj totdeauna se adună cărți dela inteligenți pentru comunele, unde se țin prelegerile populare. Acestea nu se împart oamenilor, ci se dau bibliotecilor agenturilor.

Dela societatea meseriașilor din Blaj. Duminică în 16 Februar la oarele 3 d. a. și-a ținut Societatea meseriașilor din Blaj a V-a adunare generală. În sala casinei române erau adunați peste 50 meseriași și sodali. Dintre inteligenți au asistat dnul deputat dietal *Dr. Iuliu Maniu*, profesorul *Dr. A. Chețian*, subjucele I. Maior, comptabilii *Victor Muntean* și *Iuliu Pop*. Prezidentul Societății prof. *Gavril Precup* deschide adunarea cu un potrivit discurs, după care secretarul *Augustin Gruișia* a dat cetire raportului general. — Din raportul general compus cu grije și pe larg să constată, că societatea an de an face progrese. Numărul membrilor este: 10 fondatori, 11 pe viață, 15 ajutători și 78 ordinari. Societatea ca să întărească legătura vieții sociali a membrilor, a aranjat 1 producție teatrală, 1 serată festivă o petrecere de vară și o convenire. S'au ținut 5 conferințe împreunate cu proiecțiuni de Skiopticon. Societatea ține un local cu sală de lectură și sală de biliard. Biblioteca Societății numără 236 volume; în sala de lectură s'au abonat 7 jurnale. — Averele Societății cu mobilier cu tot face: 3133'91 cor. — S'au dat ajutoare ucenicilor de meserii în suma de 400 coroane. Adunarea generală a V-a a fost una din cele mai frumoase; Dnul deputat *Dr. Iuliu Maniu* fiind raportor al comisiunii pentru cenzurarea raportului general printr'un călduros discurs a îndemnat pe membrii să țină la societate să se grupeze cu toții în jurul ei, ca toți împreună să lucre la întărirea și consolidarea clasei noastre de mijloc. — La inimă li-a vorbit și prof. *Dr. Chețian*. Tot din raportul general am remarcat hotărârea comitetului de a aranja cu ocazia sf. Sărbători a Rusalelor o expoziție locală cu lucrări de ale membrilor. Pe cât am înțeles în scopul acesta s'a ales un comitet esecutiv, care s'a pus pe lucru. Hotărârea aceasta a comitetului e de lăudat și ne place a crede, că publicul din Blaj și jur va răspunde cu bunăvoință și cu atențiunea cuvenită nizuințelor Societății meseriașilor nostri.

Posta Administrațiunii.

Am primit și cuităm abonamentul dela:

Băla pe 1900. *Ciora* (tr. Notig) pe lunile Maiu — Octomvrie 1907. *Șoimus* (p. N. Sajó) pe 1907 sem. 2. *V.-M.-Gherla* pe 1908 pătrarul prim. *Illustr. Sa Epp. Lugojului* pe 1908. *Doștat* pe 1907. *Ormenișul de Campiă* pe 1908. *Lupeni* pe 1908. *Hațeg* pe 1908. *Reghin* pe 1908. *Lechinioara* pe 1907, *Rév* (Bihor) pe 1907 sem. 2. *Csandos* pe 1907 pătrariul ultim. *Silva* pe 1908 sem. 1. *Sályi* (p. Less) pe 1908 pătrariul prim. *Bogsa germană* pe 1907. *Gyulicza* pe 1907 sem. 1. *Berivotul mare* pe 1907. *Satul nou de jos* pe 1908. *P. P. Lugoj* pe 1908 sem. 1. *Csukics* pe 1907. *Capnicbaia* pe 1908 sem. 1. *Abrud* pe 1907. *Siciu* pe 1908. *Ghimesfăget* pe 1908. *Oarța de jos* pe 1908. *G. V. Eger* pe pătrariul prim din an. 1908. *Cséktelek* pe 1907 pătrarul al doilea și al treilea. *Copăcel* pe 1907. *Cerghizel* pe 1907. *Bogata rom.* (p. Decs) pe 1908 pătrariul prim. *Mihalț* pe 1908.

A V I Z!

Să află de vânzare lemne de fag pentru foc 110 stângini. A se adresa la IOAN HOTEA în Mediaș (Medgyes).

Partea literară.

Mysterium crucis.

Roman

din timpul împăratului Nero

de

Felix Nabor.

(Continuare)

6

Imbrăcată în haină lungă, albă mamă-sa Ingenunchiă, cu brațele întinse, înaintea unei mese de ciprus; pe aceasta să află o ceașcă de aur, în carea eră frântură de pâne. Ochii Pompeinei erau ațintiți, ca în estas, spre ceașcă.

De asupra mesei Plautus văzú, întărit pe părete, un scrin cu ușițe; aceste ușițe erau deschise și interiorul scrinului eră luminat prin două candelabre de bronz, cari erau așezate pe masă.

Păretele din fund al scrinului eră decorat cu mai multe chipuri frumoase ca-și cari el numai în Atena a văzut.

Chipul din mijloc prezentă pe un păstor cu fața și privirea unui Dumnezeu; pe umăr purtă un miel alb ca neana, iar la picioarele sale pășteau mai mult miei.

Dedesubt, în colțul drept al scrinului eră pictat un pește, iar în cel stâng o pâne mare, rotundă.

Deasupra chipului principal să legăna un porumb alb ca zăpada, carele avea în plisc o ramură verde.

Plautus nu înțelegea, ce însemnătate puteau să aibă toate acestea. Ori doară acest păstor eră să fie Dumnezeu, la care să rugă mamă-sa?

El eră să erumpă în râs, dar la vederea mamei sale, să rețină.

Fața ei eră întoarsă pe jumătate către el; pe această față să vedea o așa lucire supranaturală, încât ramase uim t. Involuntar își rețină respirația.

Pomponia Grăcina să ridică, și desfăcându-și brațele merse spre masă; să aplecă deasupra ei, prinse o batistă de in și cu aceasta duse pânea la gură.

Ce lucru sublim, supranatural trebuia să fie acesta, încât ea nu cuteză să-l atingă cu degetele goale!

După aceea ea intonă o cântare lină, melancolică, cum Plautus n'a mai auzit nici-odată; el nu înțelegea cuvintele, dar totuși se cutremură. O văpaie fierbinte părea a-se revărsa din inima ei și dădea acestei cântări o putere miraculoasă.

În sfârșit ea așeză ceașca în scrin, închise ușițele și stinse lampa.

Plautus stete impietrit și se ținu de părete, ca să nu cadă. Ce mister putea să fie aci!

Clătănându-se, ca amețit, ajunse în odaia sa de dormit, turmentat de gândiri grele.

Ce însemnau toate acestea? Eră un vis, care-l amăjia? Eră demoni întunecați, cari îl chinuiau? El nu găsiă odihnă, nici somn! Nu știă ce să mai creadă despre mamă-sa. Îi veniă să se îndoiască despre ea, dar la moment respingea dela sine acest gând.

„Nu“, strigă el, „ea e nobilă, bună; e curată ca lumina soarelui!“

„Dar ce este aceea, ce-ți ascunde?“ întrebă în dânsul o voce fioroasă.

Deodată sări în sus: un cuget infri-coșat îl năpădi, un cuget care-l făcu să i-să scoale părul în cap, și să-l treacă sudori răci.

El anzise despre o sectă nouă, carea comitea, în secret, fapte rușinoase. Erău persoane eschisă din societatea omenească! I-s-a spus că ei tăgu un prunc nou-născut, îi beau sângele și li mâncau carnea. Oare pânea ce a consumat-o mamă-sa să fi conținut astfel de carne de om?.....

El scoase un strigăt infri-coșat și să izbi cu capul de părete, pentru a să scăpa de acest gând înfrigorător.

Dar indeseert! Ca un șerpe să inculbă el în creerii săi, stăpânindu-i toate celelalte gândări.

Scăldat în sudori, să svârcoli încoace și încolo în așternutul său, până când în sfârșit adormi, chipuit de visuri înspăimântătoare.

Capitul V.

In Palatium.

Soarele eră răsărit deja de mult; când se trezi Nero. Cu dânsul se deșteptă și palatul întreg, carele în timpul somnului său a zăcut în liniște completă.

În odaia sa de dormit, carea eră răcorită plăcut printr-o fântână săritoare, Nero se întinse somnoros pe pernele patului său cu picioare de leu.

Eră tare scârnav, Cezarul: fața sa eră plumburie, iar ochii săi aveau privirea sticloasă, ca la un mort. Părul li atârna în plete unuroase în jurul capului; trăsurile feței sale dovedeau un caracter cinic, crud.

Pe pielea cea moale de panteră, întinsă pe padimentul cel de marmoră, stetea pitulat un pitic scârnav și privea cu atențiune la leul ce se trezia.

„O zi blăstămată,“ murmură împăratul, când dete cu ochii de ghebos, „lucrul cel dintâi ce l-am văzut când m-am trezit, este o broască urâtă. Ce vrei, fiu spurcat al pigmeilor?“

„Ave Caesar!“ strigă piticul cu voce răgușită, și se aruncă la pământ, atingându-l cu capul său lănos. „Eros se binecuvinte deșteptarea ta, divule Cezar!“

Împăratul să ridică cu greutate și își așesă picioarele pe gâtul piticului. „În butul feței tale celei scârnave vreau azi se întorc soartea și se fac ca lumea să se cutremure în țâțânele sale.“ El își întinse brațele și vorbi: „În ceafa mea simțesc puterea unui taur; lumea întreagă ași zdrobi-o, ași sugruma-o. Ce te sgâiești la mine, pitic spurcat?“

„Te admir, divule! Fața ta luminează ca soarele, iar pielea îți este ca trandafirul.“

„Ei, asta mi-ai mai spus-o de o sută de ori. Dar ascultă, nu mă atinge; eu cred, că degetele tale sunt încă și acum pline cu smoală!“

„N'avea nici o grije, sublime; m-am spălat, când m-ai chemat la tine.“

¹⁾ Vatinius, piticul, în tinereța sa a fost pantofar.

„Da, cu aurul meu. Dar acum chiam să-mi vie sclavii.“

O ceată întreagă de sclavi apărú, pentru a-l scaldă, a-l unge, a-l pieptănă și a-i arde părul. a-i pune sandalele în picioare, a-i așeză bratarele de aur și a-l împodobi, ca pe o femeie.

În acel timp el se purtă ca un căne rău, carele este încunjurat de o mulțime de cățai hămăitori, și lovește și mușcă în toate părțile. Bețigașul de aur din mâna sa nu odihnea de loc și pricinui multe răni și urechi găurite.

Sclavii tremurau, și se simțiră fericiți când, cu o lovitură de picior, fură alungați afară.

„Unde-i Tigellinus?“ întrebă împăratul

„Își unge părul.“

„Și Otho?“

„Are friguri.“

„Friguri de dragoste! Dă-le pace! Așa dar pentru acum îmi rămâni numai tu singur. Asta-i o nefericire! Dar, nu face nimic! Romanul supoartă cu tărie și o nefericire neașteptată!“

„Stăpâne, dorești ca să-ți aduc la cunoștință noutățile zilei?“

„Astăzi nu-s curios. Șase fidanțari, zece cazuri de moarte și o sută de nașteri! Asta-i cursul fiecărei zile! Prostie! Nu ești de nici un folos: un măgar la iesle de aur.“

„Imi faci nedreptate, puternice,“ cărăi piticul. „Îți aduc o veste importantă. Poporul Quiritilor murmură.“

„Pentruce murmură? E flămând?“

„Da, are lipsă de un Cezar!“

„Doar are unul, dobitocule!“

Piticul își scutură capul cel lănos. „Cezarul, e drept, poartă haina cea de porfiră, însă imperator este — Agrippina! Pentru aceea murmură poporul.“

Împăratul scoase o injurătură. El știă prea bine, că piticul vorbește adevărul. Dela moartea soțului său, domnia o conducea Agrippina, din care cauză Nero ură de moarte pe mamă-sa. De multe ori deja a încercat el să-i smulgă frânele din mână, dar nici-odată nu i-a succes și Agrippina râdea de dânsul, ca de un copil.

E drept, că în o parte a senatorilor, tinărul Cezar a aflat ajutoare puternice; ei urau pe Agrippina pentru nemărginita sa poftă de domnie și pentru asprimea și cruzimea ei. Această femeie părea a fi creată din oțel și fier și nu cunoștea mila: ea trecea peste cadavre, cu capul ridicat, înaintând spre țanta sa.

Nero se temeă să i-se opună pe față; înaintea privirii infri-coșate de domnitoare el nu cuteză se zică nimic. Cu atât mai mult căută el, pe sub ascuns, se scuture jugul și de ani de zile purtă o luptă tăcută, însă fierbinte, contra ei. Furios scutură el de lanțurile de aur, cari îl țineau încătușat, dar înzădar! Cu fiecare umilire nouă ce o suferea, creștea ura contra mamei sale, și acum măsura i-se părea a fi plină, ceasul răzbunării părea a fi bătut.

Mânia îl copleși; ca o fiară sălbatică umbliă prin odaie, așa, că piticul se ascunde tremurând. Numai pe încetul se liniști împăratul; el goli agit, ceașcă după ceașcă

din vînl eel greu și se aruncă ostenit pe patul său. „Vorbește,“ zise el cătră pitic, carele se tărăi ca un căne, afară din ascunzătoarea sa, dar nu minți, căci altcum încă în ceasul acesta pun să te arunce la căni.“

„O, îndurare,“ zise Vatinus, „cum ași putea să te minteș pe tine Atotvăzătorul! Privirea ta este mai pătrunzătoare decăt ceea a regelui zăilor.“

O astfel de laudă, cât eră ea de proastă, linguși pe împărat

„M-ai trimis, divule,“ continuă piticul, „se spionez poporul tău. Ochiul mei sunt ageri, ca la un vultur“ —

„Un vultur, căruia ti zice corb,“ zise Nero mușcător.

„Apoi privește urechile mele.“

„Urechile tale sunt mai mari decăt scutul zăului de rezboiu și s' părăose ca spinarea unui porc sălbatic,“ răsé împăratul.

„Astfel am văzut și am auzit, cum strigau toți: Agrippina este împărăteasa! Așa își povestesc sclavii pe treptele palatelor, Quiritii în for, ba chiar și senatorii, când urcă spre Palatinus. Agrippina conduce adunările senatului, aduce judecățile și primește ambasadorii — “

„Pe capul Medusei, asta trebuie să se sfârșască odată“, stigă Cezarul și zdrobi între degete ceașca cea de aur. „Eu sum prea lăsător prea blând. Altfel cum mi-ași fi dat invoirea, ca atunci când am pășit cu Octavia înaintea altarului, mamă-mea să fie cea dintâi carea a intrat în sala cea sfântă.“

„Iubită de popor!“ strigă Vatinus.

Nimic nu putea infuria pe împărat, ca acest cuyânt. El lupta cu frică pentru favorul poporului și ură pe ori cine care-i detragea și numai cea mai mică parte din acel favor. El să ridica repede; statura sa corpulentă, cu ceafa cea de taur, să îndreptă, fața sa palidă să roși, ochii săi surii să înviorară și începură a vâpăia.

Acum intră încrezutul și sftnicul împăratului, Sophonius Tigellinus. Acesta eră cam de o etate cu Nero, având însă statură frumoasă, sveltă. Fața sa eră palidă, cu trăsuri aproape femeiești. Mănil erau mici și delicate, ca la o fată. Impăturătura togei sale eră făcută cu multă îngrijire. Acest bărbat eră adevărata eleganță romană. Și totuși eră respingător. În espresiunea ochiului său rece, albastru zăcea ceva, ce-ți amintea astuția și crudelitatea tigrului.

La vederea lui Nero el să închină așa de adânc, încât capul să atinse masa cea de citrus. „Intr'adevăr“, vorbi el așa de tare, încât Nero l-a putut auzi, „Intr'adevăr: Nero e un Dumnezeu, un Dumnezeu!“

Vatinus, carele se vedea întrecut de Tigellinus, să tărăi ca un căne până lângă împărat și-i sărută picioarele. „De o miie de ori ești mai frumos și mai puternic decăt toți zăii,“ strigă el. „Nero, atotputernice: te ador!“

Nero surăsé măgulit și întinse brațul: „Alergați, soli aripați ai Cezarului! Chemati pe senatori în sfântul Palatium. Dar nu cumva să lipsească vre-unul! Le dau timp trei ceasuri.“

„Divule“, zise Tigellinus cu mirare, „adunarea este convocată pe sară.“

„Tigellinus,“ zise Nero batjocoritor. „ți-ai pierdut mintea.“

Vatinus aruncă rivalului său o privire triumfătoare și strigă entusiasm: „O, Nero, plăcerea genului omenesc, tu nu numai că

ești mai puternic — dar ești și mai înțelept decăt toți zăii Romei: Văiu zbură, ea să-ți implinest poruncile.“

Nero le făcu sâma cu mâna, să plece și ei să închinara înainte-i, ca înaintea unui zău. Afară, Tigellinus apucă pe pitic de păr. „Vorbește, broașă“, țâșii el, „ce plănueste divul?“

Piticul să rânji cătră dânsul și-și puse degetul pe frunte. „Ți-ă zice că ești Agri-gentineanul¹⁾ cel frumos. Ar, trăbui să te numească: cel prost!“ „Apoi seose limba cătră el și fugi paici încof.“

În același timp, când avu loc această convorbire, împărăteasa Agrippina ședea în villa ei cea frumoasă de la Tibur. Eră o femeie maiestatică, frumoasă. Trăsurile ei eran severe, însă plăcute. Pe fața ei puțin sulemenită zăcea un surâs. Isurâsul Cezarilor!

Apartamentul aranjat cu multă pompă, eră încărcat de diferite mirosouri aromate. Agrippina ședea pe un scaun îmbrăcat cu purpură, iar favoritatea ei, Aceronia, o spaniolă, îi așaza în jurul capului o catenă strălucitoare de perle.

Agrippina, deși areă 40 de ani încă tot eră o apariție frumoasă, cu toate că înclina puțin spre corpulentă. Privirea ei mândră impunea bărbatilor: părea că nimeni nu să putea apropia de dânsa. Și totuși, această femeie, a iubit mult și ferbinte. Dar totdeauna în secret. Și cu calcul! Pas cu pas să urcă ea până la Palatium, delăturând cu mână tare orice obstacol. Aenobarbus, Passienus Crispus eră odovadă despre aceasta, iar împăratul Claudius, soțul ei din urmă, încă trăi prea mult pentru dânsa. El mânca bucuros bureți: și a murit de ei! De atunci ea domnea liberă, și trebuia constatat, că eră născută pentru a domni! Senatul și poporul trâmurau dinaintea ei, și Nero să temea de ea și o ură.

Aceronia prezentă stăpânei sale oglinda cea de argint și surăse batjocoritor.

„De ce răzi, pisică?“ întrebă Agrippina.

„Ești frumoasă ca Iuno“, zăse fata, „pentru ce te mai și împodobesti?“

„Pentru a fi și mai frumoasă, mititică. Niciodată poți fi destul de frumoasă, pentru că bărbatii sunt chiar de tot prea pretensivi.“

Aceronia răsé. „Stăpână, privește această frisură înaltă! Crezi că te faci mai frumoasă? Nu-e ridicol. Gândești că-ș o sumedenie de cuiburi de pasere, așezate pe un colț de stâncă. Cum pot iubi așa ceva bărbatii!“

„Taci, barbară nu te pricepi! E destul dacă ei o găsesc de frumoasă!“

„Dar unde rămâne arta, legile estetice?“

„Cu estetica să stăpănesc copiii și visătorii, nu însă popoarele.“

„Ah, de ce a trebuit se vin în țara aceasta; mai bine ași fi rămas în Hellas, unde locuesc încă Musele, și Grațiile umblă pe strade.“

„Aceronia, roșcovană, sălbatică! Tu nu ești nici Aglaia, nici Enfrosina, nici Thalia, de oarece Spania, paremi-se, nu este țara, în carea locuesc Grațiile.“

„Ești aspră, stăpână! Știu, că părul meu e prea roșu, gura prea largă și limba prea ascuțită, decăt ca se pot fi pusă lângă cele trei Grații. Un avantaj însă totuși am față de ele.“

¹⁾ Tigellinus eră din Agrigent în Sicilia.

„Care?“ întrebă împărăteasa.

„Sum mai credincioasă stăpânei mele decăt toți zăii și Grațiile Olympului.“

„Prea mare jurământ, faci copila mea,“ zise Agrippina. „Nu ți-e frică de mânia zeilor?“

„Mi-e frică numai de mânia ta, stăpână,“ zise fata, alipindu-se cu dragoste de genunchii împărătesei, carea răscolea cu tandreță părul cel bogat al sclavei. „In curând va fi timpul, să ne gătim de călătorie la Roma. Nu ești curiosă, să vezi pe barbari?“

„Spuneai, că aceia ar fi nespălați și jumătate goi. Atunci mi-s mai dragi Grațiile.“

„Am auzit că au ochi albaștri, parte frumoși, sălbaticii acestia. Dar acum mergi, copila mea; mi-se pare, că am auzit pași în atrium.“

„E numai Pallas,“ răsé ea cu răutate și se strecură pe lângă cel ce intră.

„Încă tot pe picior de războiu?“ întrebă Agrippina.

„Da, Augusta. Roșcovana mă urește.“

„Mi-se pare, că ea urește pe toți, cari au păr pe bărbie.“

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

„Luceafărul“ Nr. 4 cu următorul sumar: Oct. C. Tăslăuanu, Două culturi (cultura domnilor și cultura țaranilor). — Maria Cunțan, Căntece (poezie). — Maria Cunțan, Ideal (poezie). — I. Agărbiceanu, O răsplată. — I. U. Soricu, Trei Crai (poezie). Oct. A. Tăslăuanu, Synnöve Solbakken de Björnsterne Björnson (traducere). — A. O. Maior, Biblioteca copiilor și a tinerimei. (Scrisoare). — Cronica. Expoziția Luchian, Loghi, Spaethe. — „Frumoasele din Făgăraș“. — Știri. — Poșta redacției. — Poșta administrației. — Bibliografie. — Ilustrațiuni: Sculptorul bucureștean O. Spaethe în atelierul său. — Spaethe: Sylen (bronz). — O. Spaethe: Calimara. — O. Spaethe: Biblou. — Corul țărănesc din „Rodna-Nouă.“

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție responz.: Augustin Gruția.

—————

AVIZ! Se află de vânzare lemne de fag pentru foc, gara Erdő-szent-György. A se adresa la MIHAIL PIROȘCA preot în Bözödujfalu.

(2) 5-5

—————

Durere de dinți,
de cap, de spate și de șele, junghiurile totdeauna au fost vindecate cu medicina Elsa-Fluidul lui Feller. Duzina de probă 5 coroane franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica Centrale 82 (cott. Friti)
● Zagrab.

Vite nobilitate
 trimite cu **garanță, asortiment bogat**, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:
Prima pepinerie cu vite nobilitate
 de pe Târnava.
 Proprietar: **FR. CASPARI, Medias (Ardeal) - Nr. 54.**
Cereți catalogul prețurilor!
 Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înaintea de a comanda de **solidaritatea firmei**, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 18-40

FISCHER + COMP. NAGYENYED
PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
 1.000.000 Sujete
 1.000.000 Planta pentru gard
 vin arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe și boabe, contiferi etc.

1 Million altoae de vite, vite de vile Europenasi Amerikană cu su.
 Specialitate: altoae de vite pentru desert.

30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase

Sub-cultura 120 jug. cat.
 Fără rădăcina

A aparut:
LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“
 crudo 6 cor.
 legat 9 „
 Pe hârtie velină consistentă:
 crudo 5 cor.
 legat 8 „

Nr. 49 1908.

EDICT.

Dupăce Victoria Popescu gr-cat. din Feisa și-a părăsit fără cauză pe legiuitul său soț Ioan Rațiu Poșia din Moșna, și nu i-se știe ubicațiunea, prin această este provocată, ca în timp de un an și o zi, să se prezinte înaintea subscrisului, căci la caz contrar, procesul divorțial, urzit în contră-i, se va pertracta și în absența ei.

Oficiul protopopesc gr-cat. al Bisi.
 Iclod, 1 Februarie 1908.

Iosif Lita,
 vice-protopop gr-cat.

(6) 3-3

La expozițiunea milenară din Budapesta dela, 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY
 în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre întoarcere cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 827 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre ajustarea clopotelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechii cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețurătorii Ilustrate se trimis la cerere gratuit și franco

Instituit indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“
 din Sibiu (28) 28-52

Intemeiată la anul 1868 —
 Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:
 contra pericolului de incendiu și exploziune.
 asupra vieții omului
 în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală
 Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori as gurate contra incendiu: capitale asigurate asupra vieții:
 94,975,294 coroane. 9,293,195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
 pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
 Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrita și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.